

Eğitim Enstitüsü

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-231

İmtihan Soruları

~~G. M. Meredith-Owens,~~

~~Dept. of Oriental Printed Books and MSS.,~~

~~British Museum,~~

~~London, W.C. 1.~~

Mersiye-i Hazret-i Süleyman Hân aleyhirrahmetü **velgufrân**

Mef'ûlü fâilatü mefâilü fâiltün

Ey pâý bend-i dâmgeh-i kayd-ı nâm ü neng
Tâ key hevâ-yi meggale-i dehr-i bî direng
An ol günü ki âhır olup nevbahâr-ı ömr
Berk-i hazâna dönse gerek rûy-i lâle renk
Âhır mekânın olsa gerek cür-a gibi hâk
Devrân elinden irse gerek câm-ı ayğa seng
İnsan odur ki âvine veş kalbî saf ola
Sınende neyler âdem isen kine-i peleng
İbret gözünde niceye dek gaflet uyhusu
Yetmez mi sana vâkıa-i Şâh-ı şîr-i ceng
Ol şehsüvâr-ı mülk-i saâdet ki rahşına
Cevlân deminde arsa-i âlem gelürdü teng
Baş eğdi âb-ı tığına küffâr-ı Engürüs
Semsîri gevherini pesend eyledi Freng

Yüz yire koydu lûtf ile gülberk-i ter gibi
Sandûka saldı hâzin-i devran güher gibi

Hakka ki zîb ü ziynet-i ikbâl ü câh idi
Şâh-ı Skender efser ü Dârâ sipâh idi
Gerdun ayağı tozuna eylerdi serfürü
Dünyâya hâk-i bârgehi secdegâh idi
Kemter gerdâyı âz atâsı kılurdu bây
Bir lûtfu çok mürüvveti çok pâdişâh idi
Hâk-i Cenâb-ı Hazreti dergâh-ı devleti
Fazl u belâgat ehline ümmîdgâh idi
Hükm-i kazâya virdi rızâyı eğerçi kim
Şâh-ı kazâ tevân ü kader destgâh idi
Gerdün-i dâna zâr ü zebûn oldu sanmanuz
Maksûdu terk-i câh ile kurb-i İlâh idi
Cân ü cihânı gözlerimiz görmese nola
Rüşen cemâli âleme Hurşîd ü Mâh idi
Hurşîde baksa gözleri halkın dola gelür
Zîrâ görünce hâtıra ol Mehlika gelür

- B -

Nola dehr içre nişânım yoğise ankayım
Ne aceb seyl gibi çağlamasam deryâyım
Göze göstermez ise tan mı beni her ednâ
Ki nazar fark idecek mertebeden a'lâyın
İltifât eylemezsin zerre kadar nâdâna
Âsmân-i hünere mihr-i cihan ârâyım
Sûretâ gerçi gedâ sekin urundum ammâ
Mesned-i memleket-i ma'rifete Dârâ'yım
Bâkiyâ dîn-i Muhammedî hakiçün âlemde
Dem-i canbaş ile nazm içre bugün İsâ'yım

Failâtün failâtün failâtün failün

Müheyyâ oldu meclis sâkiyâ peymâneler dönsün
Bu bezm-i rûh bahşın sevkına mestâneler dönsün
Dilâ câm-ı şerâb-ı aşk-ı yârı şöyle nûş it kim
Felekler güm güm ötsün başına humhâneler dönsün
Hayâl-i şem'i ruhsârın ko yansun hâne-i dilde
Perin ol şem'a yakup şevkile pervâneler dönsün
Sen ağvâr ile devr ittin şehâ peymâneyi dâim
Ser-i kûyin dolanup âşık-ı piçâneler dönsün
Bu bezm-i dilküşâyâ mahrem olmaz Bâkiyâ her kes
Di gelsün ehl-i diller gelmesün bigâneler dönsün

Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

Fermân-ı aşka cân ile var inkiyâdımız
Hükm-i kazâyâ zerre kadar yok inâdımız
Baş eğmeziz edâniye dünyâ-yı dîn için
Allah'adır tevekkülümüz i'timâdımız
Biz müttekâ-yi zerkeş-i câha dayanmazız
Hak'kın kemâl-i lütfundadır istinâdımız
Zühd ü salâha eylemeziz ilticâ hele
Tuttu eğerçi âlem-i kevnî fesâdımız
Meydan safâ-yi bâtın-ı humdur garaz hemen
Erbâb-ı zâhir anlayamazlar murâdımız
Minnet Hudâ'ya devlet-i dünyâ feñâ bulur
Bâkî kalur sahife-i âlemde adımız

Mef'ûlü fâilâtü mefâilü fâilün

Edebiyat - I (Eski Edebiyat)

1.- Gök yüzünde İsa ile Tur Dağı'nda Musa ile
Elindeki asâ ile Çağırayım Mevlam seni

- a) Bu dörtlük kimin?(1/2) b) Burada geçen özel adları açıklayınız(1)
c) Buradaki asâ'nın özelliği nedir?(1) ç) Dörtlüğü açıklayınız ve genel olarak anladığınızı yazınız(1).

II.- Zira görünce hâtıra ol mehlika gelür
Yürüse yerleri göğe karurdu
Yanınca bunca kulundan bir âdemî bile yok
Hurşide baksa gözleri halkın dola-gelür
Begüm bu nice seferdir ki ihtiyar ettin?
Ne yorulur,ne kalur,ne arurdu

Bu mısralar başka başka şairlerin eserlerinden alınmış ve sıraları bozularak bir karma yapılmıştır. Siz önce bunları: a) Ayırınız ve bu ayırmayı neye dayanarak yaptığınızı belirtiniz(1) b) Ayırdıktan sonra, size anlattıklarına bakarak bunların alındığı parçaların konuları bakımından Divan Edebiyatındaki adlarını koyunuz (1) c) Bu mısraların içinde birinci mısraın eşi olan mısraı da bulup beyti açıklayınız(1) ç) Şairlerinin adlarını söyleyiniz(1/2)

III.- Orhun(veya Gök Türk) alfabesi hakkında bildiklerinizi yirmi beş satırı geçmemek üzere yazınız (1)

IV.- Aşk efsane ve efsun değildir; aşk, sanat-ı her-dün değildir. Her aşk davası edeh aşık olmaz ve her mahabbetten dem uran sadık olmaz. Her serde bu sevda olmaz ve her dest, Yed-i Beyza olmaz.

Bu parçada a) Ne gibi özellikler görüyorsunuz? (1) b) Parçayı açıklayınız(1/2) c) Burada sözü edilen aşktan nasıl bir aşk anlayırsunuz(1/2)

Edebiyat Öğretmeni

20. x. 1969

Orhan Şaik Gökyay

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059. 231/2

Edebiyat - I (Eski Edebiyat)

1.- Gök yüzünde İsa ile Tur Dağı'nda Musa ile
Elindeki asâ ile Çağırayım Mevlam seni

- a) Bu dörtlük kimin?(1/2) b) Burada geçen özel adları açıklayınız(1)
c) Buradaki asâ'nın özelliği nedir?(1) ç) Dörtlüğü açıklayınız ve genel
olarak anladığınızı yazınız(1).

II.- Zira görünce hâtıra ol mehlika gelür
Yürüse yerleri göğe karurdu
Yanınca bunca kulundan bir âdemî bile yok
Hurşide baksa gözleri halkın dola-gelür
Begüm bu nêce seferdir ki ihtiyar ettin?
Ne yorulur,ne kalur,ne arurdu

Bu mısralar başka başka şairlerin eserlerinden alınmış ve sıraları bozularak bir karma yapılmıştır. Siz önce bunları: a) Ayırınız ve bu ayırmayı neye dayanarak yaptığınızı belirtiniz(1) b) Ayırdıktan sonra, size anlattıklarına bakarak bunların alındığı parçaların konuları bakımından Divan Edebiyatındaki adlarını koyunuz (1) c) Bu mısraların içinde birinci mısraın eşi olan mısraı da bulup beyti açıklayınız(1) ç) Şairlerinin adlarını söyleyiniz(1/2)

III.- Orhun(veya Gök Türk) alfabesi hakkında bildiklerinizi yirmi beş satırı geçmemek üzere yazınız (1)

IV.- Aşk efsane ve efsun değildir; aşk, sanat-ı her-dün değildir. Her aşk davası edeh aşık olmaz ve her mahabbetten dem uran sadık olmaz. Her serde bu sevda olmaz ve her dest, Yed-i Beyzâ olmaz.

Bu parçada a) Ne gibi özellikler görüyorsunuz? (1) b) Parçayı açıklayınız(1/2) c) Burada sözü edilen aşktan nasıl bir aşk anlayırsunuz(1/2)

Edebiyat Öğretmeni

20. X. 1969

e. v. anda filizy
Orhan Şaik Gökyay

- I.- a) Türk masallarında görülen kadın tipleri nelerdir (1/2) b) Bunlardan bir tanesini yirmi beş kelimeyi geçmemek üzere anlatınız (1/2)
c) Masal hakkında yirmi beş kelimeyi geçmemek üzere bilgi veriniz (1)
ç) Masallarda rastladığımız olağan-üstü unsurlar nelerdir, birkaçını söyleyiniz (1)

- II.- a) Söyleniş yerlerine, (1), b) Şekillerine göre (1) Mani türleri hakkında bilgi veriniz.

III.-

1.- Böyle emr-eylemiş Cenâb-ı Mevla
Bazısını engin, bazısını âlâ^m
Küçük dağa küçük söylenir hâlâ
Büyük dağa büyük duman demişler

2.- Adam akranını arar da bulur
Bulmayan olursa yalnız kalur
Söylenir âlemde elbet tutulur
Elin eliyile yılan demişler

3.- Güneş balçıkla sıvanmaz ey dil
Her nerede olsa bell' olur kâmil
Kendinden gayrıyı beğenmez cahil
Kendi çalar kendi oynar demişler

4.- Talib-i marifet çekerse emek
Yürük at artırır yemin giderek
Aşıkta ses ile saz ve söz gerek
Yalnız olmaz taş duvar demişler

5.- Gülşende serv karsar elin, hâ salar başın
Kendüzü oynar eblehi gör, kendüzü çalar

(Karsmak: El çırpma Hâ: Ha bire, durmadan Ebleh: Ahmak)

- a) Bu parçalar aynı şairin midir, başka başka şairlerin mi? Nereden anlaşılıyor? (1) b) Bu parçalarda bu ders yılı okuduğumuz konulardan hangisine örnekler var? (1/2) c) Bunları ayırıp, soru kâğıdının üzerinde altlarını çizin (1/2) d) Bunlar, bu parçalarda halkın dilinde söylenildiği gibimidir, değil midir? Değil ise halkın dilinde söylenen şekillerini sıralayıp yazınız (1) e) Bu parçalarda birbirin aynı olanlar var mı? Varsa bunlar, ne bakımdan birbirinin aynı, ne bakımdan değil? (1) f) Bunlardan iki tanesini seçerek nerede, hangi münasebetle kullanıldığını açıklayınız (1)

20 . x . 1969

Orhan Şaik Gökyay

İngilizce Edebiyat II.

I.- Arasat'a varırsam
Yüzüm karalırın anda görürsem
Defterimi sol elime alırsam
Hayıf bana,yazık bana,vah bana

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No OŞG-231/4

- a) Bu parçanın birinci mısraında eksik vardır,siz bunu tamamlayınız
(1) b) Bu parçadaki 'yüzüm karaların' , 'Arasat' , 'defter' , 'Def-
terini sol eline almak' sözlerini birer ikişer kelime ile açıklayınız
(1) c) Bu parçanın yazarını söyleyiniz (1/2)

II.- Değer her dem vefasız çarh yayından bana bir ok
Adeti ~~Âdeti~~ hûbların cevr ü cefadır amma
Hasmı su içse döner elbette zehr-i mâra su
Kime şerh-eyleyim kim mihnet ü endûh u derdim çok
Bana ettiklerini kimselere etmediler
Dostu ger zehr-i mar içse olur âb-ı hayat

~~xx~~ Bu mısralar türlü şairlerden alınarak ve sıraları bozularak karma yapılmıştır,siz bunları önce a) Ayırınız,bu ayırmayı naye dayanarak yaptığınızı belirtiniz (1) b) Bu mısraların içinden, ~~iki~~ üçüncü mısraın eşi olan mısraı bulduktan sonra beyti açıklayınız (1) c) Bu üçüncü mısrada geçen 'dostu' ve 'hasmı' ile 1) kimin dostu ve kimin hasmı kastedilmiştir,bunu nereden anlıyorsunuz?(1) ç) Parçadaki mısralar hangi şairlerindir,söyleyiniz?(1/2)

III.- Atasını bildi kim fenâ sarayını terketti ve ol bâki sarayını kabul etti.Karındaşı Alaeddin Paşa ile bir araya geldiler. Emr-i hali ne ise gördüler. Ol zamanda Ahı Hasan vardı kim anın tekkesi var ~~xxx~~ Bursa hisarında,Bey sarayına yakındır.Ve dahi ol zamanda olan azizler bilece cem'olundu,Osman'ın malı var mı,yok mu deye sordular,teftiş ettiler kim miras oluna iki kardaş arasında. Hemin feth-olan vilayet var ancak,akça ve altın hiç yok...

- a) Bu parça kimin,hangi eserinden alınmıştır?(1/2) b) Parçada geçen özel adlara göre kimden ve hangi olaydan söz edilmektedir?(1/2)
c) Bu parçanın dil ve üslûp yönünden sizce özellikleri nelerdir?(1)
ç) Parçada geçen 'saray' kelimesi hangi anlamlarda kullanılmıştır? (1)

IV.- a) İslâmiyetten önceki Türk destanlarından ikisinin adını söyleyiniz(1/2) b) Bu destanlar elimizdemidir? Değilse varlıklarını nereden biliyoruz?

31. X. 1969

Edebiyat Öğretmeni

Orhan Şaik Gökyay

1.

Sinan Paşa'dan

İlâhi.

Neylerim ol seri ki esrarı yok. Neylerim ol rûhu ki envârı yok. Neylerim ol virdi ki derd ü aşkı yok. Neylerim ol zik ri ki sûz u gevki yok. Neylerim ol rûkû ki huzûu yok. Neylerim ol sücûdu ki huşûu yok. / Neylerim ol tekbîri ki tekrimsiz ola. Neylerim ol kiyâmı ki tâzimsiz ola. Neylerim ol vuzûdu ki nursuz ola. Neylerim ol taatı ki huzursuz ola.

İlâhi. **Namaz** deyü kaluram, hemin suret'e, bedenim namaz kılar, gönlüm mâsiyette. Sünnet delü tutarım kuru sünnet ve âdet, ibadet deyü işlerim hemin adı ibadet. Kur'an okuram hemin lisanda, tâat ederim gönül yabanda. Müzakere ederim, izzet havâsıyçün, mutalaa ederim, nefsin safasıyçün. İlim okudum dünya içün, ömrü geçürdüm havâ içün. Tesbih ederim, zebandan, dua okurum lisandan. Her ne amelim ki sâfi sanam, görürüm bir canibinden riya karışmış, ve her ne fiilimi ki hâlis sanam, bakarım bir taraftan hevâ girışmiş. Sakalım ağardı, henüz uslanmadım, kırk yıl oldu uyurum, uyanmadım. Her gün derim, erte ıslâha gelem, her ay unarım gelesi ay salâha gelem. Böyle deyü günüm geçti. Uş uş deyü ömür gitti. Gönlüm çeker ulûv ve, nefsim çeker süfûle, ben arada biçare. Rûhum talabır Hakka, bedenim üğrendi halka, oldum arada âvare. Bilirim netmek gerek amma idemezem, nice ideyin? Hele bâri bildüğümü bir idene bildireyin...

Dünya bir bîve zen-i acûzdur ki libas-ı arâyiş-ı duhteranda görür-nür ve bir harâb-âbâd viranedir ki mazhar-ı âbâdânda gözüdür? Anın zevk u safası vefa-yı zenan ve ebr-i tabistan gibi na-pâydar ve gussa ve cefası evrak-ı eşcar ve a'dâd-ı rimal gibi bî-şumardır Girbe gibi doğurduğun gine yer ve kelb gibi temelluk ettiğın ısıtır. Kiminle ahdetti de gine bozmadı. Kiminle akdetti ki gine çözmedi?... Her kim kâs-i cihandan şarâb-ı hayat içti, âkıbet humar-ı nemat görse, gerek. Ve ner kim bâğ-ı zamandan gül-i rahat koktu, elbetti hâr zahmetin çekse, gerek. Her nazik-diller merk elinden pür-hudur ve tâk-ı devlet külüngü zahmından sernigündür...

Kubba-i semâvât bu salabetle âhır münşak olup yıkılrsa gerek ve rûy-ı zemin bu taravetle âkıbet harâb olup bozulsa gerek. Dağlar ki görürsün dağılsa gerek. Sular ki görürsün, soğulsa gerek. Yılduzlar yere düşse gerek. Ve yer gök birbirine karışsa gerek. Her kârgâh ki görürsün bî-kâr u bâr kalsa gerek. Ve her cemaat ki görürsün târmâr olsa gerek. Hil'at-ı zindegânî-i âdemî hoş dîbâ-yı zîbâyıdı, eğer dest-i rûzgâr çıkarmayayıdı ve nihâl-i ömr-i girâmî hoş kamet-i ra'nâyıdı, eğer tündbâd-ı gerdış-i devvâr koparmayayıdı. Niçe tıfl-ı

nazeninler ki henüz gönce-i gül-izarı açılmamış ve zülf-i müşkbârı çözülmemiş, kaşları yayı kurulmamış, gamzeleri oku atılmamış, nâgâh kahr-ı zaman-ı fettan ol nâesideleri hâkile gönül gülzarına behcet ve cihan bağına zinet vermişken bir gün fitne-i devr-i zaman ol serv boyluların kadlerini ve ol gül-yüzlülerin hadlerini toprak altında pinhan eyler. Niçe hilâl-i dirahşan olur ki henüz bedr olmandan husûf bulur ve niçe âf-tâb-ı tâbân olur ki ufuktan kalkmadan kûsûf bulur. Cihan bağında niçe nihâl olur ki yetişmedin gine kırılır ve rûzgâr çemenlerinde anca reyhanlar olur ki açılmadan yolunur. Dünya **hali** böyle gelmiştir, gelen gider, ecel ecederhası böyle olur, kargusunda bulduğun yudar. Zehri tiryakile ıslah olmaz ve zahmına ilâcla salah olmaz. Dünya şarabına gurur, lemean-ı seraba aldanmağa benzer ve bu suret âlâyışine iltifat nakş-ı âba atmağa ? benzer. Cihan rengine gönül veren gönül jengin açmaz ve dünya boyuna meyleden can kokusun duymaz. Bu bir meclistir ki saki-i rûzgâr elinden zehr ü nûş bir câmdan sürülür ve bir menzildir ki ıtılal ve hidayet için dîv-ü süruş bir makamda gözüdür. Zulmet tâbi-i nurdur ve gussa tâli-i sürurdur. Sihat hoş nimetidi, eğer dehr-i dîn muttagıs etmeyeyidi ve yiğitlik hoş zinetidi, eğer pirlük galüp bozmaya yıldı. Vuslat-ı yar hoş safayıdı, eğer firakati olmayaydı. Ve aşk-ı mecazi dahı hoş lezzetidi, eğer dayim duraydı. Amma dünya vuslatının firakı var ve hir ıktımın firakı var.

İlâhi. Biz gine geldük kendü derdimizi, başlayalım ol âh-ı serdimize. Ah ki dilden gelmeye ol ah sadık olmaz. Ve nale ki bî-derd ola serd olur...

Hele neyleyelim, bize düşen ağlamaktır. Yalan gerçek inlemektir. Bilürüz yalandır, amma nice edelüm? Hele yalansa da biraz ağlayalım. Ümidir ki ol çare-ger bir çare kıla. Şayet bu riyâyı ihlâsa kantara kıla. Efendi iğen kul eksikliğine kalağan olmaz, Mevlâ dayim bendesi ayıbına bakagan olmaz. Her nesi varısa kendünündür, eksik gedik anundur. Dilese eksik komayup tamam ederdi. İstese bir 'kün' demekle tamam ederdi. Çün böyle diledi, dilek anın nidelim? Her ne buyurursa öyle idelim. Ne bunda iradette geldük ki gine ihtiyarile gidevüz. Hem in bize vacip ol ki elden geldikçe buyurduğun idevüz. Bakisi anın iradetine dayıdır. Kabul ve redd inayetine dayıdır. Eğer noksanumuz tamam dutarsa fazladır, ne diyelüm? Ve eğer fiilümüze göre kınarsa edeldür, nice edelüm?

Aşk efsane ve efsun değildir, ask sanat-ı her dún değildir. Her aşk dâvası eden aşık olmaz ve ^{her} muhabbetten dem uran sadık olmaz. Her serde bu sevda olmaz ve her dest yed-i beyzâ olmaz. Seker demekle dehan şirin olmaz, Husrev demekle husrev-âyîn olmaz. Her halka ki kolunda olu sîmar olmaz ve hartıfl ki kamaşa bine süvar olmaz. Her malik-i dînar olan Melik-i dînar ^{olmaz} ve her sırrı olan Sırrî olmaz. Her meşhur ma'ruf olmaz ve her refik me'luf olmaz. Aşk bir gençtir ki niçe canlar anın ucundan harâp olmuştur. Aşk bir müşktür ki niçe yürekler ol sevdâyıla gark-ı hun olmuştur, ask bir şekerdir ki niçe diller ol arzuyıla tenk ve meşhun olmuştur. Aşk bir lâl-i giran-bahadır ki anın özge kânı olur, ask bir dür-i yegânedir ki bir dürlü nişanı olur...

Aşık Paşa-zade'den :

ÖNSÖZ :

Ben ki derviş Ahmet Aşıkîyim, ibn şeyh Yahya, ibn şeyh Süleyman, ibn sultanü'l -maâli Aşık Paşayım ve ibn mürşidü'l-âfâk Muhlîs Paşa ve ibn Kütbü'd-devran Baba İlyas, halifetü's-seyyit ebü'l-Vefanevverallahu kubûrehüm. Fakir dahı gûşe-i feragatte teslim, rıza gencinde fenâ ve sabr hırkasın geyüp oturmıştım Kostantaniyye'de ve dua sofrasıyla mütene'im olmuştum. Nâgâh bir cemaat azizlerden âl-i Osmanın tevarihinden ve menakıbından zikrettiler ve bu fakirden dahı sual ettiler. Fakir dahı cevap verdim ki Orhan Gazi'nin imamamı İshak Fakı-oğlu Yahşı Fakı'dan kim ol Sultan Bayazıt Han'a gelince bu menakısı ol Yahşı Fakı'da varılmış buldum kim ol Yahşı Fakı Orhan Gazi'nin imamı oğluydı. Fakir bilüp işittiğümden bazı hallerinden ve makallerinden ihtisar edüp kalem diline verdim. Kalem dahısafhâ-yı sahradan beyaz-ı kalbe söyledi. Fakir dahı kim bu sözü işittim, hemen can kulağını ol nağmeye tuttum. Gönlüm dahı hayrette ve tefekkürde hayran kaldı. Hemandem can u gönülden sîkıla ayıttım.

Kıyafetler ve âdetler :

Orhan Gazi'ye kardası Ala'd-din Paşa aydur: "Hânım, elhamdülillah kim seni padişah gördüm. İmdi senin dahı bir gün leşkerin yevmen'-feyevmen ziyade olsa gerek. İmri sen askerinde bir nisan ko kim gayrı askerde olmasun" dedi. Orhan Gazi aydur: "Kardaş, her ne kim idersen ben anı kabul iderim" didi. Ol ayıttı: "İmdi etraftağı beylerin börkleri kızıldır, senin ağ olsun" didi. Orhan Gazi emretti, Bilecikte ak börk işlediler. Orhan Gazi geydi ve cemî tevabii bile

geydiler. Andan Orhan Gazi leşkerin ziyade etmek diledi kim ol jilayette ola. Karadaşı aydur : " Anı kadılara danış" der. Ve ol zamanda Çandarlı Karaca Halil Bilcek kadısı olmuşıdı. Kadılığı ana Osman Gazi vermişıdı. Ve hem Edebalı'nın dahi kavmıyıdı. Ona danıştı, aydur: " Elden yaya çıkar" didi. Ol vakıt adamların çoğu kadıya rüşvet ilet-ti kim : " Beni yaya yazdırın" deya ve hem anlara da ak börk geydir-diler.

Süal : Ye enük yaya niçün didiler ? Cevap : Sultan Mehmet-oğ-lu Sultan Murat Han zamanında sefere giderken bir yaya at enüğün uğur-lamış. Enük issi bilmiş. Yayaya ayıtmiş : " Enüğümü sen mi doğurdun kim uğurlarsın, bire enük yaya" deyü söğmüş. Gavga olmuş. Halk ol se-bepten ötürü enük yaya derler. Ve dahi burma dülbent Orhan zamanında tasnif olurdu. Divana gelicek beylerin burma dülbendi olmasa tayıp ederlerdi kim " Divana geldin,kanı burma dülbendin ? " dirlerdi. Di-vanda burma dülbent giyerlerdi. Kaçankim sefere gitseler börk giyerler-di ve börkün altına şökle giyerlerdi.

Süal : Şökle nedir ? Cevap : Şökle bir takkodir kim ötü kısa ardı uzun. İçine deri kaplarlardı. Ve dahi Aâl-i Osman'ın garayıpları çoktur. Fakir ihtisar ettim. Anunçünkim ol zamanda anı iktiza ederlerdi ve bu zamanda âdet bunu getirdi. Zaman-ı evvelde üstâdane ta-raklar ve hürmetlü sakallar olurdu. Padişah hiç ettüğünün sakalın ke-süp eşeğe bindirirlerdi. Simdiki zamanda sakalların kendü elleriyle keserler ve bu sakal kırkmak âdeti kadimden Frenkten kalmıştır. Frenk-ten ışıklar almıştı. Simdiki Hinde mubah oldu, avratlar saçın keser-ler, erler sakalın.

Osman Gazinin terekesi:

Atasını bildi kim Fenâ sarayını terketti ve ol baki sarayın kabul etti, Karındaşı Ala'd-din Paşayla bir araya geldiler, emr-i hal-i neyise gördüler. Ol zamanda Ahı Hasan vardı kim anun tekkesi de var Bursa Hisarında, bey sarayına yakındı, ve dahi ol zamanda olan azizler bilece cem'olundu. Osman'ın malı var mı yok mu diye sordular. Teftiş ettiler kim miras oluna bu iki kardeş arasında. Hemin bu feth olan vilâyet var, ancak akça ve altun hiç yok. Osman Gazi'nin bir sırtık teğeltisi var yenice ve bir yancuğu dahi var, tuzluğu, kaşıklığı dahi var, bir sokman edüğü dahi var, vi bir kaç eyüce atları dahi var, ve bir kaç sürü koyunu dahi var. Simdiki zamanda Bursa nevahisinde yü-rüyen beylik koyun andandır. Bir kaç üğrek yundları dahi var Sultan-önü'nde ve bir niçe çift eyer depüğüstü bulundu. Ayruk nesnesi yok ve hem kalmadı. Orhan Gazi karadaşına aydur : "Sen ne dersin ?"

Kardaşı Ala'd-din Paşa aydır: 'Bu vilayet Hakkındur. Buna bir çoban Padişah gerek, bu vilayetin halini göre ve başara. Ve hem ona esbab dahi gerek. İmdi esbabı oldur kim bu yundlar ola ve hem koyunlar dahi padişahın şöleninin esbabındandır. İmdi bizim miras edecek nemiz var ki kismet edevüz' didi. Orhan Gazi aydur: 'Gel imdi ol çoban sen ol' didi. Ala'd-din Paşa aydır: ' Kardaş, atamızın duası ve himmeti senündür. Anunçün kim konâi zamanında askeri sana koşmuş idi. İmdi çobanlık dahi senündür' didi.ve hem bu azizler dahi bu buyruğu kabul etti. Orhan Gazi ayıttı: ' Sen bana paşa ol' didi. Ala'd-din kabul etmedi. Ayıttı: 'Keteovasında Fodra dirler bir köy vardır, anı bana ver' didi. Orhan kabul etti. Ol köyü ana verdi. Ala'd-din Paşa dahi Kükürdlü'de bir tekke yaptı, Bursa Kapluca kapusun içerü girdik. Yerde bir mescit husar içinde yaptı. Yanında sakin oldu. Ta bu zamana değin evlâdından vardı.

Kardaşı Ala'd-din Paşa aydır: 'Bu vilayet Hakkındur. Buna bir çoban Padişah gerek, bu vilayetin halini göre ve başara. Ve hem ona esbab dahi gerek. İmdi esbabı oldur kim bu yunları ola ve hem koyunlar dahi padişahın şölencesinin esbabındandır. İmdi bizim miras edecek nemiz var ki kısmet ederüz' didi. Orhan Gazi aydur: 'Gel imdi ol çoban sen ol' didi. Ala'd-din Paşa aydır: ' Kardaş, atamızın duası ve himmeti senündür. Anurçün kim le bu zamanında askeri sana koşmuş idi. İmdi çobanlık dahi senündür' didi. ve hem bu azizler dahi bu buyruğu kabul etti. Orhan Gazi ayıttı: ' Sen bana paşa ol' didi. Ala'd-din kabul etmedi. Ayıttı: 'Keteovasında Fodra dirler bir köy vardır, anı bana ver' didi. Orhan kabul etti. Ol köyü ana verdi Ala'd-din Paşa dahi Kükürdlü'de bir tekke yaptı, Bursa Kapluca kapusun içerü girdik. Yerde bir mescit husar içinde yaptı. Yanında sakin oldu. Ta bu zamana değin evlâdından vardı.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 059-231/5